

УДК:
327.8(73+569.4:55)"2026"
070.14(73+569.4+55)"2026"
Прегледни рад
ДОИ: 10.5937/DB2601243K

Дипломатија и безбедност
Година 9.
Број 1/2026.
Стр 243-253.

Марија Кнежевић Алексић¹

ЛАЖНЕ ВЕСТИ У РАТНОМ ИЗВЕШТАВАЊУ – СЛУЧАЈ ИЗРАЕЛСКО-АМЕРИЧКОГ НАПАДА НА ИРАН 2026.

Сажетак

Савремени међународни конфликти све чешће се са политичко-дипломатских и бојних поља селе на информатичке просторе алгоритама и пропаганде којом се циља на придобијање сагласности и подршке међународне заједнице. Анализирајући карактеристичне примере лажних вести током извештавања у сукобу Израела, САД и Ирана, истражујемо манипулативне технике које су се у пракси најчешће користиле. Рад има за циљ да критички анализира њихову ширину, брзину и персуазивност, имајући у виду да, маргинализујући истину, медији остварују краткотрајне пропагандне ефекте са дугорочним последицама у креирању нове безбедносне и политичке парадигме. Резултати анализе карактеристичних наратива показују суштинску промену у поређењу са ратовима од пре само неколико деценија – за разлику од бомбардовања Ирака или НАТО агресије на Србију, када је носилац пропагандних значења била телевизијска слика, са дигитализацијом ту улогу преузимају друштвене мреже, дигиталне платформе и вештачка интелигенција.

Кључне речи: *пропаганда, конфликти, вештачка интелигенција, друштвене мреже, придобијање сагласности*

¹ Филозофски факултет, Универзитет у Нишу. marijaknezevicaleksic@gmail.com

УВОД

Општедоступност, ниска цена и мобилност дигиталних технологија динамично су изменили савремени комуникацијски амбијент, који је постао виртуелни простор, отворен за пропаганду, завааравање аудиторијума и циљано манипулисање информацијама и сликама. Публика је преко ноћи остала изложена енормном броју медијских понуда, често сумњивог квалитета, тако да се оправдано поставља питање веродостојности информација. Дилема је много, јер са са популарношћу дигиталних алатки шири и вирус комуникационог загађења, које у позадини прикрива софистициране технике и методе убеђивања рецепијената. Процес долажења до истине постао је изазов данашњице, што је важно у ситуацијама растућих конфликта који се одвијају широм планете, а у којима по правилу учествују САД и неки од њихових блиских савезника. Лажне вести, гласине, дезинформације, спинови и сличне тенденциозно креиране поруке, циљају на етикетирање одређених друштвених групација, а ефекат им је изузетно снажан, јер се лако пласирају, посебно када им је публика медијски неписмено или полуобразовано становништво. „Успех не изостаје, посебно у кризним стањима и ситуацијама када се одаслато семе манипулације лако прима, похрањује у свести објеката, полако расте и развија се, постајући једног тренутка – истина” (Кнежевић Алексић, 2023: 8).

Са процесима глобализације, економског корпоративизма и технолошко-информатичког развоја, постепено се обликовало умрежено друштво, чији је концепт теоријски разрадио шпански социолог Мануел Кастелс (Manuel Castells). Наводећи бројна открића и проналаске који су довели до настајања технолошке зависности, која се са дигитализацијом трансформисала у информатички поредак, он међу првима указује на њихово преплитање и међуутицање, па закључује: „Технологија је саставни део економије, друштва и културе, из њих произилази и њима служи, иако не свуда и свима на исти начин” (Castells, 2000: 16). При томе, важно је да нагласимо како интернет не посматрамо као медиј, већ пре као мрежу посредством које функционишу различите платформе, између осталих и онлајн медији и друштвене мреже, али и блог сервиси, форум платформе и андроид апликације. Предмет интересовања у овом раду је пласирање лажних вести у глобалном селу током конфликтних ситуација, али и откривање тенденција везаних за потенцијалну корист од манипулисања чињеницама. Поред намерног пласирања дезинформација или искривљивања и прећуткивања реалних слика догађаја, учавамо и како се модел новинарског извештавања прилагођава потребама актера субјекта који желе да стварност обликују према својим интересима. Алгоритми не умеју да разликују истину и лаж, стварност и симулацију, обавештајну или

политичку пропаганду, али одлично усмеравају пажњу распршене публике. У ратним стањима, њиховим коришћењем постаје видљивија стратегија ширења лажних и злонамерних информација које као циљ имају ефекат ширења моралне панике, буђења мржње и анимозитета према супротстављеној страни, нацији, појединцима итд. Нова врста дигиталне пропаганде обухвата нија је и прецизнија него икада раније, јер је концепт алгоритмова конструисан тако да као магнет привлачи и мобилише истомислени аудиторијум. Кризни менаџмент током ратних сукобљавања одвија се у условима организационог хаоса, под притиском јавности и бројних медија, у стресним околностима и недостатку прецизних информација. Вештина управљања таквом ситуацијом постаје тражена особина надлежних војних и безбедносних служби, при чему се оне све више обучавају и специјализују за рад у конфликтним околностима (Milašinović & Kešetović, 2009: 223).

Историја је пуна примера лажи и пропаганде током криза и ратова, јер смрт других буди пажњу јавности и страх од сопствене угрожености. У књизи „Прва жртва” Филип Најтли (Phillip Knightley) објашњава историју „организованог извештавања цивилног становништва код куће посредством ратног дописника – цивила”, доводећи то у везу са популарношћу информација које сваки конфликт доноси (Knightley, 1977: 12). Током ратова у Кореји и Вијетнаму, свет је спознао снагу новинске фотографије, али је тек са бомбардовањем Ирака и НАТО агресијом на Србију коришћење телевизијских слика дошло у средиште пропагандних кампања.

Са интернетом и вештачком интелигенцијом, догодио се коперникански обрт у креирању јавног мњења, што ће даљи рад показати. Баријера у креирању дезинформација и лажи више нема, а сложене и мултипликоване тимове који су их некада у редакцијама креирали сада је заменила вештачка интелигенција (АИ), која за неколико минута мрежама прослеђује снимке који техничком софистицираношћу могу да преваре и друге четбот (*chatbot*) платформе. У академској јавности се све више прихвата чињеница да се дигитални медији значајно разликују од класичних, јер „убрзавају испоруку вести и сличног садржаја, уместо да их проверавају кроз моћан процес чувања врата. Публика не чека, а дигитални медији због своје брзине жртвују квалитет информација, бирајући само оне које су њој интересантне” (Jevtović i Marić, 2022: 819). У новинарској пракси је дошло до великих промена. Међусобно преплитање старих и нових канала комуникације у ратовима последње деценије показује да се у кризном менаџменту појављује нови модел информисања у којем ће улоге класичних (професионалних) новинара морати да буду значајно ревидиране. Џошуа Мејровиц (Joshua Meyrowitz), један од значајних теоретичара медија, визионарски је најавио како ће сајбер простор

потиснути реалну стварност, али и да ће ланац промена као последицу трансформисати традиционалне друштвене односе, личне идентитете и улоге, посебно у пољу комуникације и националне безбедности. Кроз теорију метафора, он медије посматра као проводнике (канале), којима струје информације (слика, звук, реч, шум), запажајући како сваког од њих карактеришу посебна структура, језик и аудиторијум (Meurowitz, 1993).

Методолошка структура рада је примерена ширем предмету истраживања. Конструирајући медијске наративе о ратним дешавањима, људи праве везе између догађаја и повезују их у неки од комуникацијских облика којим утичу на друге. Зато ће се теоријски изложити најважнија појмовно-категоријална апаратура, као и својства лажних вести, након чега ће тематски простор бити посвећен политекстуалној анализи карактеристичних случајева до којих смо дошли пригодним узорковањем. Задатак нам је да укажемо на значајне факторе који утичу на обликовање лажних вести, што је у ратним ситуацијама врло важно, јер се активнијим коришћењем дезинформација за кратко време могу креирати опасни облици хибридних претњи и субверзивних активности, посебно на плану креирања моралне панике и ширења страха код цивилног становништва. Временски интервал истраживања обухватио је првих десет дана рата на Блиском истоку (28. фебруар – 9. март 2026), што је довољно да не дође до квалитативне zasiћености. У закључку ће ови посебни делови чинити кохерентну целину, која је у бити скица трансформације аналогних форми кризне комуникације, а која се из простора телевизијских слика прелила у поље дигиталних наратива и утицаја.

ЛАЖНЕ ВЕСТИ У ДИГИТАЛНОЈ СФЕРИ ТОКОМ РАТНИХ СУКОБА

Лажне вести посматрају се као претња демократији, слободи говора и читавом друштву. Колико се протоком времена овај појам проширио у свету говори и податак да је израз *fake news* проглашен за реч године узајамно 2016. и 2017. године (Јелећ; 2018:3). Појмовно-категоријално одређивање лажних вести структурирано је тако да се у њима препознају лажне, односно сензационалистичке информације, које се шире посредством новинских информација (Collins English Dictionary, n.d.). Давид Клајн (David Klein) и Џошуа Вуелер (Joshua Wueller) их дефинишу као „намерно или свесно online објављивање лажних изјава”. Ограничени обимом рада, цитирамо и Ређину Рини (Regina Rini), која добро уочава како лажне вести чине „приче које описују догађаје у стварном свету, које подсећају на традицио-

налне медијске репортаже, чијим је творцима познато да је оно што објављују лажно, што се ради из два разлога: како би вести биле преношене широком аудиторијуму и како би превариле макар део публике којима су намењене” (према: Gelfert, 2018: 97).

У овој дефиницији уочава се намера да се аудиторијумом манипулише, што није примерено теоријама новинарства. Промене које су суштински преокренуле природу презентовања вести догодиле су се са настанком умреженог друштва. Вордлова и Деракшан наводе да највећи део дискурса о лажним вестима комбинује три појма: нетачне информације, дезинформације и злоћудне информације. Разлике се уочавају на основу обима штетности и неистинитости: „1. Нетачне информације: лажне информације се размењују, али нема намере да се нанесе штета; 2. Дезинформације: лажне информације се свесно размењују да би се изазвала штета; 3. Злоћудне информације: размењују се истинске, веродостојне информације да би се нанела штета, најчешће тако што се информације које је требало да остану у сфери приватног убацују у јавну сферу.” Такође, они указују на важност да се на време одвоје истините и лажне поруке, као и да се направи разлика између порука које стварају, продуцирају или дистрибуирају агенти који намеравају да нанесу штету и оних који немају такву намеру (Wardle & Derakhshan, 2017: 2-23). У књизи *Јавно мњење и политика*, наш аутор истиче да је „дезинформација чин завођења особе и маса, лажном и погрешном сликом” (Jevtović, 2003:169), што је блиско размишљањима других аутора са Запада да су оне „неистините и намерно смишљене информације, како би нанеле штету лицу, друштвеној групи, организацији или земљи” (Marda & Milan, 2018: 2). У сфери конфликтологије и политичке пропаганде, појам лажних вести се још тумачи и кроз сродне појмове *misinformation* и *disinformation*, под којима се подразумевају лажне или обмањујуће информације (*misinformation*) и лажне информације намерно ширене да би обмануле људе (*disinformation*). У ратним ситуацијама ово је важно, јер између креатора информација на друштвеним мрежама и дигиталним платформама нема посредника (медија и уређивачке одговорности), већ креатор сам усмерава поруку у правцу који њему одговара. Овакав концепт омогућава актерима у сукобу да креирају наратив који има за циљ да придобије поверење што шире публике, а да при томе буде лишен било какве одговорности или идеологије. Жебени и Салојарви истичу да управо тада употреба визуелних елемената добија важну улогу, што наговештава доминацију дигиталних медија и друштвених мрежа (Szebeni & Salojärvi, 2022: 829).

Кључно питање у случају лажних медијских наратива током конфликтних ситуација није то што их употребљавамо, него како то чинимо.

Када се обликује информација, најпре смо заинтересовани да садржином буде опажена међу другима, што значи да је важније привући пажњу него жанр у који ћемо је сместити. Слика се редизајнира тако да савршено представља оно што креатори поруке желе, а не саму стварност. На пример, крајем фебруара 2026. на друштвеним мрежама се појавила фотографија са наводним телом убијеног иранског вође Алија Хамнеија (Ali Khamenei), испод рушевина, након израелско-америчког напада на Техеран. У тренутку када се снимак појавио, у јавности ниједан кредибилан извор није потврдио аутентичност, али су га водећи западни медији ипак емитовали, преузимајући га са друштвених мрежа. Нови медији су неумољиви, јер су канали комуницирања испреплетени, док се порука кроз њихове токове шири брзином вируса. Оно што је некада било питање дана или недеље, сада се дешава у року од само неколико минута. Масе поседују свест која не тражи логику, већ реагује импулсивно, што остатак заједнице следи. Стампедо који оваква дезинформација треба да изазове део је пропагандног ланца којег креатори очекују. Стручна анализа помоћу алата за детекцију вештачке интелигенције брзо је потврдила њену присутност, али је монтирана фотографија већ произвела жељени пропагандни ефекат (Summers, 2026). У оваквим акцијама се користе алгоритми временске линије друштвених мрежа (*timeline*), који тренутно актуелан садржај чине популарним, тако што усмеравају и увећавају број реакција аудиторијума (лајкова, шерова, коментара и сл).

Убедити јавност да не прави разлику између истинитих и лажних вести у конфликтима је један од приоритетних задатака војних и политичких пропагандиста. Едвард Бернајс (Edward Bernays), родоначелник управљања јавностима, још пре једног века је уочио како више „није довољно разумети само механичку структуру друштва, груписања, разуђености и лојалности... Само ако разуме људске жеље, пропагандиста може контролисати огромни, расклимани механизам који чини модерно друштво” (Bernays, 2014: 50-51). Правити разлику између истине и лажи није само комуниколошка, већ и правна, филозофска и социолошка дилема. Готфрид Вилхелм Лајбниц (Gottfried Wilhelm von Leibniz) истину је одредио као „кореспондентност ставова са стварима”, али се брзо исправио, увиђајући како постоје различите истине, чињеничке и разумске (према: Termiz, 2013: 55). Са појавом интернета и друштвених мрежа, отворио се огроман простор за манипулације, јер сада сваки човек са модемом може обликовати и дистрибуирати своје поруке, потенцијално имајући за реципијенте све људи на планети. Лажне вести су кроз историју цивилизације били пратиоци сваког друштва, али су могућности нових технологија створиле убрзање и анонимност у пласману информација, које је све теже контролисати. „Морална паника у

добу класичне штампе није била толико опасна, јер је постојало време за спречавање информативног хаоса и психозе страха. Међутим, у добу друштвених мрежа, проблем дезинформисања јавности добија на значају, јер уместо истините информације, у дигитални простор убацују се спинови, који подгревају конфликтно стање, провоцирајући незадовољство и сукобе” (Jevtović, Marić i Milašinović, 2025: 272).

Један од првих снимака са друштвених мрежа показивао је тренутке иранског бомбардовања Израела, уз драматично падање са неба црвених светлећих објеката и крике немоћног становништва, које ишчекује тренутак смрти. Страх управља пропагандном поруком, па тако наратив има функцију застрашивања иранских противника и одвраћања од даље агресије. Права истина је да видео запис нема никакве везе са реалношћу, односно да је вешта компилација два старија снимка из августа 2024. са навијачког славља алжирског фудбалског клуба Мулудија, који је обележавао сто трећу годишњицу постојања. Први је објављен на Фејсбуку 9. августа 2024. године, са натписом „Прослава 103 године навијача Мулудије”. Био је хоризонтално окренут у видеу који се шири интернетом. Други је објављен на Инстаграму 12. августа 2024. године од стране фотографа у Алжиру (Goldin, 2026). Ако знамо дефиницију Мреже етичког новинарства (Ethical Journalism Network) да се лажне вести састоје од информације намерно измишљене и објављене „у намери да се обману и наведу други да поверују у лажи или да посумњају у проверљиве чињенице”, јасно је да овде имамо њену примену (White, n.d.). Брзо реаговање државе показује њену унутрашњу снагу у ратном окружењу, што је политички важно, јер „државе су јаке у мери у којој се њихови грађани идентификују са њом и прихватају њене институције као легитимне” (Ejdus, 2017: 133). Другим речима, оне морају надзирати медијске садржаје, брзо реагујући на могуће манипулације, истовремено нудећи истину која ће имати подршку грађана.

У виралном окружењу, брзина дезинформисања постаје предност коју свака страна настоји да искористи. Тако Иранци глобалним медијима, посебно пријатељских држава, нуде вирални снимак „успешног” напада на амерички носач авиона „Абрахам Линколн” (USS Abraham Lincoln). Избор садржаја није случајан: то је тренутак након агресије савезничких снага Израела и САД, тако да оштар и ефектан одговор значи и снажење отпора и подизање морала сопствених снага. У снимку, генерисаном вештачком интелигенцијом, виде се удари четири иранске ракете и пламенови након њих, али у пракси тога није било, као ни ваздушних удара. Циљ је створити перцепцију о сопственој величини, па манипулацијом уверити међународну јавност да су војни капацитети неограничени и моћни (Santelli, 2026). Иранска

революционарна гарда се побринула да снимак преузму сви ирански медији, при чему се подразумева да они нису емитовали амерички деманти. Посматрајући однос слике и текста, видимо да се користи мало речи, што је такође део пропагандног завођења. Инсистира се на њиховој шокантности, вишесмислености, па отуда сличне кључне речи и фразе са снажним емоционалним набојем које истичу одређене теме и вредности. „Ове речи, често повезане са страхом, надом, правдом или угроженошћу, могу имати дубок утицај на емоционално стање публике и обликовати њен став према одређеним питањима” (Šmakić, Suknović & Gnjatović, 2024: 79-80).

Још у првим данима рата на Блиском истоку, јавним простором се проширио видео-снимак који у фокусу има обарање америчког војног авиона, што је одмах преузео већи број антиамеричких и антизападних медија. Екранизована слика рањивости највеће војне силе представљала је успелу мотажу из видео-игрице „Рат грома” (*War Thunder*), при чему је добром селекцијом и монтажом кадрова дочарана скоро амбијентална слика. Лажни снимак одмах је коментарисан, чак и од стране америчких политичара, да би превара тек накнадно била откривена (Palmer, 2026). Чим је алгоритам указао да снимак постаје популаран, бацају се „нове удице” са детаљима који су издвојени из реалног окружења. Битно је садржај слике довести у ратни контекст, чиме се обезбеђује већи степен поверења у наратив. Истраживачи су добро предвидели предности интернета и социјалних платформи у оваквим ситуацијама: „Њихова основна особеност је да немају уредничко обликовање садржаја који презентују, те они са једне стране представљају пример и основу партиципативне демократије и грађанског новинарства, али са друге стране имају виши степен непоузданости због искључивања надзора и контроле уредника, која у крајњој линији води арбитрарности у одлучивању сваког појединца и његовој невезаности како етичким кодексом, тако и законом” (Bodrožić, 2025: 131). Вирални простор је без квалитетног надзора над истинитошћу информација, па мноштво спинова и лажи заводи јавност која више не разликује лаж од истине.

Нова техника манипулације уочена првих дана рата односила се на лажне вести пристигле са сателитских снимака. Лист *Tehran Times* објавио је као ексклузиву снимак уништења базе Пете флоте морнарице САД у Бахреину. Динамичан, холивудски привлачан, војно интересантан и скоро аутентичан филмски запис представљао је успелу монтажу старијих снимака израелских напада на рафинерију у Јемену 2024. Међутим, комбиновањем са стварним снимцима америчке базе, лажни снимак је „верно” репродуковао стварност, а чињеница да је реч о сателитском снимању само је доприносила веродостојности. Овде издвајамо још један мотив објављивања лажних вести – профит.

Милионски број преузимања садржаја функционише као „штампарија новца”, јер алгоритми подешени ка што већем преузимању садржаја од публице циљају на ангажман, заинтересованост (*engagement*), а не тачност информације (Živković, 2026). Платформа Икс (X) одмах је реаговала претњом могуће суспензије на 90 дана свих корисника AI генерисаних снимака ако не наведу да је садржај креиран коришћењем вештачке интелигенције, али њен пример нису следили и друге дигиталне платформе, посебно са Истока.

Анализирајући бројне конфликтолошке и теорије безбедности, запазили смо да концептуално дефинисање опстанка државе и очувања територијалног интегритета, као главни циљ има национални интерес. Међутим, савремени оружани сукоби, као што је овај на Блиском истоку, имају велики број међузависних фактора као узрока конфликта. „Многи од такозваних „оправданих” ратова, заправо су борба за премоћ – војну, идеолошку, политичку или економску” (Mišev & Bošković, 2022: 119), али ми овде додајемо и пропагандну премоћ. Нове технологије користе се и за скретање пажње са стварних злочина. На пример, када је шпанска новинска агенција ЕФЕ објавила снимак бомбардоване иранске школе за девојчице, вештачка интелигенција (Grok) интегрисана у мрежу Икс одмах је демантовала тачност, тврдећи да је реч о снимку из Кабула насталом још 2021. Уредништво агенције је доследно тражило извињење, јер је имало аутентичан снимак са терена, па је након неколико дана дипломатске борбе вештачка интелигенција признала грешку. Углед редакције ЕФЕ је доведен у питање, па порука како је: „Лаж узлетела, док је истина ућуткана сопственим дизајном платформе”, одсликава трансфер поверења који је са традиционалних прешао на нове медије, укључујући и AI (Palmer 2026).

Рат је велики бизнис заснован на пропаганди, за шта је квалитетан и поуздан медијски комплекс неопходан. Већ са стотинак хиљада пратилаца платформе обезбеђују солидне приходе, али ако се мери милионима корисника, профит је врло висок. Паралелно са њима јача и утицај корпорација и држава из којих долазе, па се може констатовати да лажне вести производе и невидљиву моћ својим креаторима. Доток информација је важан, јер усмерава јавно мњење и обезбеђују његову сагласност, што је суштина редизајниране међународне политике и дипломатије током сукоба. Медијски утицаји на информације мењају се са новим технологијама, при чему је дигитализација произвела стратешки заокрет у њиховом обликовању. Медијски произведени догађаји све чешће утичу на важне политичке одлуке, чак и када су засноване на манипулативним техникама. Анализирани случајеви показали су више значајних фактора који утичу на креирање лажних вести. У ратним конфликтима посебно је важна блискост информативних портала

и платформи са обавештајно-безбедносним службама. Њоме се обезбеђује могућност активнијег коришћења дезинформација као ефикасног облика хибридних претњи и субверзивних активности, посебно на плану креирања панике и страха код цивилног становништва. У пракси смо запазили како је комуницирање кратким визуелним садржајима ефикасније од дугих текстова, изјава или интервјуа. Како закључује Невен Обрадовић: „Форматирање садржаја у складу са важећим праксама је важно, заправо то је једини начин да садржај буде примећен и прихваћен од стране корисника друштвених мрежа...” (Obradović, 2025: 112).

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Квалитативно истраживање водећих западних медија, друштвених мрежа и дигиталних платформи након првих десет дана америчко-израелске војне операције против Ирана показало је да се паралелно са оружаним воде необјављени, пропагандни сукоби, са мноштвом дезинформација, спинова, гласина и лажних вести. То је и очекивано, ако се има у виду свакодневни раст информација у виралном окружењу. За разлику од корејског, вијетнамског или ирачког рата, када су телевизијске слике биле носиоци пропагандног (дез)информисања, данас то много ефектније чине дигитални медији синтетизовани уз помоћ AI. То је из угла безбедности државе важно, јер утицајни медији динамику и актуелност догађаја одређују у складу са теоријом дневног реда (*agenda setting theory*). Тренд ширења лажних вести у ратним ситуацијама развија се у складу са популарношћу друштвених мрежа које све чешће користе вештачку интелигенцију како би постигле жељени пропагандни ефекат.

Иако је овај рад пионирског карактера, јер говори о појавама које су у току, резултати анализе садржаја лажних вести указују на безбедносне, војне, па затим политичке и економске импликације. У ратним сукобима, интернет и дигитални алати су створили погодно тло за симболичке битке, у којима се у надметању за пажњом користе све манипулативне технике и средства. Богата информативна понуда „маскира” и велику количину лажи, које без икаквог надзора циркулишу друштвеним мрежама и порталима. Кроз анализиране случајеве, у којима смо издвојили неколико највидљивијих и најпосећенијих наратива, учили смо како се лажне вести дисеминирају кроз више комбинованих или специјализованих манипулативних модела. Резултати указују на три групе карактеристичних наратива: у првој су стари видео-снимци модификовани кроз стварне, актуелне догађаје, при чему се слика повремено генерише коришћењем вештачке интелигенције. То значи

да се реалан повод и стварност конфигуришу у драматично обликоване снимке који стварају илузију стварности, хитро будећи емоције и гнев (или подршку) аудиторијума. Гледајући ракетирање Тел Авива или Бурџ Калифу (Burj Khalifa) у пламену, готово је немогуће отети се утиску да је све реално, а не тако вешто фабриковано да може да обмане и специјализоване дигиталне програме и алате за проверу аутентичности. У другој групи су инсерти из видео-игрица који се у монтажи са стварним амбијентом уклапају у целовиту слику, оснажену аутентичним звуковима. Овакве дезинформације су успешне у кратком року, јер се манипулативност лако препознаје. Потпуна новост коју је овај рат донео видљива је у трећој групи наратива, јер су они у потпуности одраз потенцијала вештачке интелигенције. Они су најопаснији, најнефектнији, па и најскривенији, јер је монтажа толико софистицирана да ју је готово немогуће открити, због чега бележе милионски број прегледа. Чак и када слика није најпрецизнија, ефекат не изостаје, производећи масовно дељење и преузимање порука.

Фокусирајући се на одабране наративе са блискоисточних ратишта, видели смо да медији спектакуларизују смрт противника, деконтекстуализујући страдања и патње цивилног становништва, посебно жена и деце. Успех жанровских формата најбоље се осликава кроз преображај визуелних записа, који се трајањем усклађују са друштвеним мрежама, па се ратни снимци скраћују на тридесетак секунди, уз повремена укључења у лајв преносима. Извештавање са првих линија фронта подређено је логици кликова, брзине и непрекидне понуде нових садржаја, у чему је нова улога вештачке интелигенције, која представља апсолутну промену у поређењу са свим ранијим пропагандним ратовима. Коришћење медија подложно је инерцији, што би у случају даљег раста популарности друштвених мрежа и употребе вештачке интелигенције у кризној комуникацији значило да више користимо филтере медијске писмености. Другим речима, да селективније и критичније приступамо порукама које ће доприносити квалитету наших живота.

Marija Knežević Aleksić¹

FAKE NEWS IN WARTIME REPORTING – THE CASE OF THE ISRAELI-AMERICAN ATTACK ON IRAN IN 2026

Abstract

Contemporary international conflicts are increasingly shifting from political-diplomatic arenas and conventional battlefields to informational spaces shaped by algorithms and propaganda aimed at securing the consent and support of the international community. By analyzing characteristic examples of fake news disseminated during media reporting on the conflict involving Israel, the United States, and Iran, this study examines the manipulative techniques most frequently employed in practice. The paper seeks to critically analyze their scope, speed, and persuasive capacity, bearing in mind that, by marginalizing truth, the media achieve short-term propagandistic effects with long-term consequences for the construction of a new security and political paradigm. The results of the analysis of characteristic narratives indicate a fundamental transformation in comparison with wars fought only a few decades ago – unlike the bombing of Iraq or the NATO aggression against Serbia, when television imagery served as the principal carrier of propagandistic meanings, the process of digitalization has transferred this role to social networks, digital platforms, and artificial intelligence.

Keywords: *propaganda, conflicts, artificial intelligence, social networks, obtaining consent*

¹ Faculty of Philosophy, University of Niš, marijaknezevicalesic@gmail.com

INTRODUCTION

The widespread accessibility, low cost, and mobility of digital technologies have profoundly transformed the contemporary communication environment, which has become a virtual space open to propaganda, audience deception, and the targeted manipulation of information and images. Virtually overnight, audiences found themselves exposed to an enormous volume of media content, often of questionable quality, thereby raising legitimate concerns regarding the credibility of information. Numerous dilemmas have emerged, since the growing popularity of digital tools has also facilitated the spread of a virus of communicational pollution, concealing sophisticated techniques and methods of persuasion in the background. The process of arriving at truth has thus become one of the defining challenges of the present age, particularly in the context of escalating conflicts unfolding across the globe, in which the United States and some of its close allies are frequently involved. Fake news, rumors, disinformation, spin, and similar tententiously constructed messages aim at labeling particular social groups, while their effects are exceptionally powerful because they are easily disseminated, especially among media-illiterate or semi-educated populations. “Success is rarely absent, particularly in crisis situations and conditions in which the seeds of manipulation are easily accepted, stored within the consciousness of the target audience, slowly nurtured and developed until, at a certain moment, they become – truth” (Knežević Aleksić, 2023: 8).

Through the processes of globalization, economic corporatism, and technological-informational development, a network society has gradually emerged, the concept of which was theoretically elaborated by the Spanish sociologist Manuel Castells. Referring to numerous discoveries and inventions that contributed to the rise of technological dependency, which digitalization subsequently transformed into an informational order, he was among the first to point to their interconnection and mutual influence, concluding: “Technology is an integral component of economy, society, and culture; it arises from them and serves them, although not everywhere and not equally for everyone” (Castells, 2000: 16). In this context, it is important to emphasize that the Internet is not regarded here as a medium in itself, but rather as a network through which various platforms operate, including online media and social networks, as well as blog services, forum platforms, and Android applications. The subject of interest in this paper concerns the dissemination of fake news within the global village during conflict situations, as well as the identification of tendencies related to the potential benefits derived from the manipulation of facts. Alongside the deliberate dissemination of disinformation and the distortion or concealment of actual events, we also observe how

the model of journalistic reporting adapts to the needs of conflict actors seeking to shape reality in accordance with their own interests. Algorithms are incapable of distinguishing truth from falsehood, reality from simulation, or intelligence and political propaganda from factual information, yet they are remarkably effective in directing the attention of fragmented audiences. In wartime conditions, their use renders more visible the strategy of spreading false and malicious information aimed at generating moral panic, inciting hatred and animosity toward opposing parties, nations, or individuals. This new form of digital propaganda is more comprehensive and precise than ever before, since the concept of algorithmic structuring is designed to attract and mobilize like-minded audiences as though by magnetic force. Crisis management during armed conflicts unfolds under conditions of organizational chaos, public pressure, media scrutiny, stressful circumstances, and a lack of precise information. The ability to manage such situations has therefore become a highly valued characteristic of military and security services, which are increasingly trained and specialized for operations under conflict conditions (Milašinović & Kešetović, 2009: 223).

History abounds with examples of lies and propaganda during crises and wars, since the deaths of others awaken public attention and fear concerning one's own vulnerability. In *The First Casualty*, Phillip Knightley explains the history of "organized reporting to the civilian population at home through the war correspondent – a civilian," relating it to the popularity of information generated by every conflict (Knightley, 1977: 12). During the wars in Korea and Vietnam, the world became aware of the power of news photography, but it was only with the bombing of Iraq and the NATO aggression against Serbia that television imagery assumed a central role in propaganda campaigns.

With the emergence of the Internet and artificial intelligence, a Copernican shift occurred in the creation of public opinion, as the remainder of this paper will demonstrate. Barriers to the creation of disinformation and falsehoods have effectively disappeared, while the complex and multifaceted editorial teams that once produced such content have now been replaced by artificial intelligence (AI), capable of disseminating videos within minutes whose technical sophistication can deceive even other chatbot platforms. Within the academic community, there is growing acceptance of the view that digital media differ substantially from traditional media because they "accelerate the delivery of news and similar content, rather than verifying it through the powerful gatekeeping process. Audiences do not wait, and digital media, due to their speed, sacrifice the quality of information, selecting only content deemed interesting to the public" (Jevtović & Marić, 2022: 819). Significant changes have consequently occurred in journalistic practice. The intertwining of old and new communication channels during the wars of the past

decade demonstrates that crisis management is witnessing the emergence of a new model of information dissemination in which the roles of traditional (professional) journalists will necessarily undergo substantial revision. Joshua Meyrowitz, one of the most prominent media theorists, prophetically anticipated that cyberspace would suppress physical reality, while the chain of ensuing transformations would fundamentally reshape traditional social relations, personal identities, and roles, particularly in the domains of communication and national security. Through his theory of metaphors, he conceptualized media as conduits (channels) through which information flows (image, sound, word, noise), observing that each medium possesses its own distinctive structure, language, and audience (Meyrowitz, 1993).

The methodological structure of this paper is aligned with its broader research subject. In constructing media narratives about wartime events, individuals establish connections among events and organize them into communication forms through which they influence others. Consequently, the paper first outlines the most significant conceptual-categorical apparatus and the defining characteristics of fake news, after which the thematic focus is devoted to a polytextual analysis of characteristic cases identified through purposive sampling. Our objective is to highlight the significant factors shaping fake news, which is particularly important in wartime contexts, since the intensified use of disinformation can rapidly generate dangerous forms of hybrid threats and subversive activities, especially in the sphere of creating moral panic and spreading fear among civilian populations. The temporal framework of the research encompasses the first ten days of the war in the Middle East (28 February – 9 March 2026), a period sufficient to avoid qualitative saturation. In the conclusion, these individual sections will form a coherent whole, essentially representing a sketch of the transformation of analog forms of crisis communication, which have migrated from the domain of television imagery into the sphere of digital narratives and influence.

FAKE NEWS IN THE DIGITAL SPHERE DURING WARTIME CONFLICTS

Fake news is increasingly perceived as a threat to democracy, freedom of speech, and society as a whole. The extent to which this concept has expanded over time is illustrated by the fact that the expression fake news was declared Word of the Year consecutively in 2016 and 2017 (Jeleč, 2018: 3). The conceptual-categorical determination of fake news is structured around the recognition of false, or sensationalist, information disseminated through news reporting (Collins English Dictionary, n.d.). David Klein and Joshua Wueller define fake news

as the “the online publication of intentionally or knowingly false statements of fact.” Limited by the scope of this paper, we also cite Regina Rini, who perceptively observes that fake news consists of “stories describing real-world events that mimic traditional news reports, whose creators know that what they publish is false, and which are produced for two reasons: to ensure that the stories are disseminated to a wide audience and to deceive at least part of the audience for whom they are intended” (quoted in: Gelfert, 2018: 97).

This definition reveals an explicit intention to manipulate audiences, which is fundamentally incompatible with the normative principles of journalism theory. The transformations that radically altered the nature of news presentation occurred with the emergence of the network society. Claire Wardle and Hossein Derakhshan argue that the majority of discourse surrounding fake news combines three concepts: misinformation, disinformation, and malinformation. The distinctions among them are based on the degree of harm and falsity involved: “1. Misinformation: false information is shared, but without the intention to cause harm; 2. Disinformation: false information is knowingly shared in order to cause harm; 3. Malinformation is when genuine information is shared to cause harm, often by moving information designed to stay private into the public sphere.” They further emphasize the importance of distinguishing truthful from false messages in a timely manner, as well as differentiating between messages created, produced, or distributed by actors intending to cause harm and those without such intentions (Wardle & Derakhshan, 2017: 2–23). In the book *Public Opinion and Politics*, our domestic author argues that “disinformation is an act of misleading individuals and masses through false and distorted representations” (Jevtović, 2003: 169), a view closely aligned with that of Western scholars who define it as “false and deliberately fabricated information intended to inflict harm upon a person, social group, organization, or state” (Marda & Milan, 2018: 2). Within the fields of conflict studies and political propaganda, the concept of fake news is also interpreted through the related notions of misinformation and disinformation, referring respectively to false or misleading information (misinformation) and to false information intentionally disseminated in order to deceive people (disinformation). In wartime situations, this distinction becomes particularly important because, between creators of information on social networks and digital platforms, there are no intermediaries (media institutions and editorial accountability); instead, the creator independently directs the message in accordance with personal objectives. Such a model enables actors in conflict situations to construct narratives aimed at gaining the trust of broad audiences while remaining devoid of any accountability or ideological transparency. Szebeni and Salojärvi emphasize that it is precisely under such conditions that the use of visual elements acquires particular signifi-

cance, foreshadowing the dominance of digital media and social networks (Szebeni & Salojärvi, 2022: 829).

The crucial issue in the case of false media narratives during conflict situations is not the mere fact that they are employed, but rather the manner in which they are used. When information is constructed, the primary objective is for its content to be noticed by others, meaning that attracting attention becomes more important than the journalistic genre into which the message is placed. Images are redesigned so as to perfectly represent what the creators of the message wish to convey, rather than reality itself. For example, at the end of February 2026, a photograph allegedly depicting the body of the Iranian leader Ali Khamenei beneath the ruins following the Israeli-American attack on Tehran appeared on social networks. At the moment the image surfaced, no credible source had confirmed its authenticity, yet leading Western media outlets nevertheless broadcast it after obtaining it from social media platforms. New media are relentless because communication channels are deeply intertwined, while messages spread through them with viral speed. What once required days or weeks now unfolds within mere minutes. Mass audiences possess a form of consciousness that does not seek logic, but reacts impulsively, followed by the remainder of the community. The stampede that such disinformation seeks to provoke constitutes part of the propagandistic chain anticipated by its creators. Expert analysis using artificial intelligence detection tools quickly confirmed the presence of manipulation, yet the fabricated image had already produced the desired propagandistic effect (Summers, 2026). Such operations make use of social media timeline algorithms, which render currently trending content popular by directing and amplifying audience reactions (likes, shares, comments, and similar forms of engagement).

Convincing the public not to distinguish between truthful and false information during conflicts represents one of the primary objectives of military and political propagandists. Edward Bernays, the founding figure of public relations management, observed more than a century ago that it was “no longer sufficient merely to understand the mechanical structure of society, its groupings, divisions, and loyalties... Only by understanding human desires can the propagandist control the vast, unstable mechanism that constitutes modern society” (Bernays, 2014: 50–51). Distinguishing between truth and falsehood is not merely a communicological issue, but also a legal, philosophical, and sociological dilemma. Gottfried Wilhelm Leibniz defined truth as the “correspondence of propositions with things,” yet soon revised this position upon recognizing the existence of different forms of truth, namely factual and rational truths (quoted in: Termiz, 2013: 55). With the emergence of the Internet and social networks, an enormous space for manipulation has opened, since every individual equipped with a modem is now

capable of shaping and distributing messages potentially accessible to all people on the planet. Throughout the history of civilization, fake news has accompanied every society, but the possibilities offered by new technologies have accelerated and anonymized the dissemination of information to such an extent that it has become increasingly difficult to control. “Moral panic in the age of the classical press was not as dangerous because there was sufficient time to prevent informational chaos and the psychosis of fear. However, in the age of social networks, the problem of public disinformation acquires greater significance because, instead of truthful information, spins are inserted into the digital sphere, intensifying conflict situations and provoking dissatisfaction and clashes” (Jevtović, Marić & Milašinović, 2025: 272).

One of the first videos circulated on social networks purportedly showed scenes of Iranian bombardment of Israel, featuring dramatic red luminous objects falling from the sky accompanied by the screams of helpless civilians awaiting death. Fear governs the propagandistic message, and the narrative thus functions to intimidate Iranian adversaries and deter further aggression. In reality, however, the video had no connection whatsoever to actual events; rather, it represented an artificial compilation of two older recordings from August 2024 documenting celebrations by supporters of the Algerian football club MC Alger commemorating the club’s 103rd anniversary. The first video was published on Facebook on 9 August 2024 under the caption “Celebration of 103 Years of MC Alger Supporters.” It was horizontally flipped in the version circulating online. The second was published on Instagram on 12 August 2024 by a photographer in Algeria (Goldin, 2026). If we consider the definition offered by the Ethical Journalism Network, according to which fake news consists of information deliberately fabricated and published “with the intention of deceiving others into believing falsehoods or doubting verifiable facts,” it becomes evident that this case clearly illustrates its application (White, n.d.). Rapid state response demonstrates internal resilience within a wartime environment, which is politically important because “states are strong to the extent that their citizens identify with them and accept their institutions as legitimate” (Ejdus, 2017: 133). In other words, states must monitor media content and react swiftly to potential manipulations, while simultaneously offering truthful information capable of securing public support.

In a viral environment, the speed of disinformation becomes an advantage that every side seeks to exploit. Thus, the Iranians offered global media outlets, particularly those of friendly states, a viral video allegedly depicting a “successful” attack on the American aircraft carrier USS Abraham Lincoln. The selection of content was far from accidental: the footage appeared in the aftermath of the allied aggression conducted by Israel and the United States, so a sharp and visually ef-

fective response symbolized both the strengthening of resistance and the boosting of morale among domestic forces. In the video, generated through artificial intelligence, four Iranian missiles and the subsequent flames of impact are visible, although in reality no such attack or aerial strike ever occurred. The objective was to create a perception of national grandeur and, through manipulation, persuade the international public that Iranian military capacities were unlimited and formidable (Santelli, 2026). The Islamic Revolutionary Guard Corps ensured that the footage was reproduced by all Iranian media outlets, while it was implicitly understood that these outlets would not broadcast the American denial. Examining the relationship between image and text, one observes the use of very few words, which itself constitutes part of propagandistic seduction. Emphasis is placed on shock value and semantic ambiguity, hence the repeated use of similar keywords and phrases charged with strong emotional connotations that accentuate particular themes and values. “These words, often associated with fear, hope, justice, or vulnerability, may exert a profound influence upon the emotional state of audiences and shape their attitudes toward particular issues” (Šmakić, Suknović & Gnjatović, 2024: 79–80).

Already in the first days of the war in the Middle East, public space was flooded with a video allegedly showing the downing of an American military aircraft, which was immediately disseminated by a large number of anti-American and anti-Western media outlets. The dramatized image of the vulnerability of the world’s greatest military power turned out to be a successful montage derived from the video game War Thunder, where careful selection and editing of scenes created an almost ambient of authenticity. The fabricated footage was instantly commented upon, even by American politicians, while the deception itself was uncovered only subsequently (Palmer, 2026). As soon as the algorithm indicated that the video was becoming popular, “new hooks” were introduced through details extracted from the real environment. The essential objective was to situate the visual content within a wartime context, thereby ensuring a higher degree of trust in the narrative. Researchers accurately anticipated the advantages of the Internet and social platforms in such situations: “Their fundamental characteristic lies in the absence of editorial shaping of the content they present. On the one hand, they represent an example and foundation of participatory democracy and citizen journalism, yet on the other hand they display a higher degree of unreliability due to the exclusion of editorial supervision and control, which ultimately leads to arbitrariness in individual decision-making and a detachment from both ethical codes and legal accountability” (Bodrožić, 2025: 131). The viral sphere lacks effective oversight over the veracity of information, and the multitude of spins and falsehoods misleads a public increasingly incapable of distinguishing lies from truth.

A new technique of manipulation identified during the first days of the war involved fake news derived from alleged satellite imagery. The newspaper *Tehran Times* published as an exclusive a video purporting to show the destruction of the United States Navy Fifth Fleet base in Bahrain. Dynamic, Hollywood-like, militarily appealing, and almost authentic in appearance, the footage was in fact a successful montage of older recordings of Israeli attacks on a refinery in Yemen in 2024. However, by combining these materials with actual footage of the American base, the fabricated video “faithfully” reproduced reality, while the very claim that it originated from satellite imagery further enhanced its credibility. Here we identify another motive behind the publication of fake news – profit. Millions of content downloads function as a “money-printing machine,” since algorithms optimized for the maximum circulation of content target engagement rather than informational accuracy (Živković, 2026). The platform X immediately reacted by threatening a possible 90-day suspension for all users posting AI-generated footage without explicitly stating that the content had been created through artificial intelligence; however, its example was not followed by other digital platforms, especially those originating in the East.

Analyzing numerous theories of conflict and security, we observed that the conceptual definition of state survival and the preservation of territorial integrity places the national interest at its center. Contemporary armed conflicts, however, such as the present war in the Middle East, are shaped by a large number of interdependent causal factors. “Many of the so-called ‘justified’ wars are in fact struggles for supremacy – military, ideological, political, or economic” (Mišev & Bošković, 2022: 119), yet to these dimensions we would add propagandistic supremacy as well. New technologies are also employed to divert attention away from actual crimes. For example, when the Spanish news agency EFE published footage of a bombed Iranian girls’ school, the artificial intelligence system Grok integrated into the X network immediately denied the authenticity of the material, claiming that the footage originated from Kabul in 2021. The editorial board of the agency persistently demanded an apology, since it possessed authentic field recordings, and after several days of diplomatic dispute, the artificial intelligence system admitted its error. The reputation of the EFE newsroom was called into question, and the statement that “the lie had taken flight while truth was silenced by the platform’s own design” vividly illustrates the transfer of trust from traditional toward new media, including AI systems (Palmer, 2026).

War represents a vast business founded upon propaganda, for which a high-quality and reliable media complex is indispensable. Even platforms with several hundred thousand followers generate substantial revenues, while audiences measured in millions produce enormous profit. Parallel with this growth, the influence

of the corporations and states from which these platforms originate also expands, making it possible to conclude that fake news generates an invisible form of power for its creators. The flow of information is of crucial importance because it directs public opinion and secures public consent, which constitutes the essence of redesigned international politics and diplomacy during conflict situations. Media influences upon information evolve alongside technological development, while digitalization has produced a strategic turning point in their construction. Media-generated events increasingly shape important political decisions, even when they are founded upon manipulative techniques. The analyzed cases revealed several significant factors influencing the creation of fake news. In wartime conflicts, the proximity between information portals and platforms on the one hand, and intelligence-security services on the other, is of particular importance. Such proximity enables the more active use of disinformation as an effective form of hybrid threat and subversive activity, especially in the creation of panic and fear among civilian populations. In practice, we observed that communication through short visual content is more effective than lengthy texts, statements, or interviews. As Neven Obradović concludes: "Formatting content in accordance with prevailing practices is important; indeed, it is the only way for content to be noticed and accepted by social network users..." (Obradović, 2025: 112).

CONCLUDING REMARKS

The qualitative analysis of leading Western media outlets, social networks, and digital platforms during the first ten days of the American-Israeli military operation against Iran demonstrated that, parallel to armed confrontations, undeclared propagandistic conflicts were also being waged, characterized by a multitude of disinformation campaigns, spins, rumors, and fake news. Such a development is hardly surprising, given the daily growth of information circulating within the viral environment. Unlike the Korean, Vietnamese, or Iraqi wars, in which television imagery functioned as the principal vehicle of propagandistic (dis)information, today this role is performed far more effectively by digital media synthesized with the assistance of artificial intelligence. From the perspective of state security, this is of particular importance because influential media determine the dynamics and relevance of events in accordance with the agenda-setting theory. The trend of spreading fake news in wartime conditions evolves in parallel with the growing popularity of social networks, which increasingly employ artificial intelligence in order to achieve desired propagandistic effects.

Although this paper possesses a pioneering character, insofar as it addresses phenomena still unfolding in real time, the results of the content analysis of fake news indicate significant security, military, political, and economic implications. In wartime conflicts, the Internet and digital tools have created fertile ground for symbolic battles in which all available manipulative techniques and instruments are employed in the struggle for public attention. The abundance of informational content simultaneously “masks” a vast quantity of falsehoods circulating across social networks and online platforms without any effective oversight. Through the analyzed cases, in which we identified several of the most visible and widely circulated narratives, we observed that fake news is disseminated through multiple combined or specialized manipulative models. The results point to three groups of characteristic narratives.

The first group consists of older video recordings modified through references to real and current events, while visual elements are occasionally generated through artificial intelligence. This means that actual incidents and reality itself are reconfigured into dramatically constructed footage creating an illusion of authenticity, rapidly provoking emotions and anger (or support) among audiences. When observing the alleged missile strikes on Tel Aviv or the Burj Khalifa engulfed in flames, it becomes almost impossible to resist the impression that the scenes are real rather than so skillfully fabricated that they can deceive even specialized digital programs and tools for authenticity verification.

The second group consists of inserts from video games which, through editing and integration with real environments, create a coherent visual narrative reinforced by authentic sound effects. Such disinformation tends to be effective only in the short term, since the manipulative dimension is relatively easy to identify.

A complete novelty introduced by this war is visible in the third group of narratives, which fully reflect the potential of artificial intelligence. These narratives are the most dangerous, the most effective, and simultaneously the most concealed, because the editing is so sophisticated that detection becomes almost impossible, resulting in millions of views. Even when the image itself lacks perfect precision, the effect nevertheless persists, generating mass sharing and dissemination of messages.

By focusing on selected narratives from the Middle Eastern battlefields, we observed that the media spectacularize the deaths of opponents while simultaneously decontextualizing the suffering and hardships of civilian populations, particularly women and children. The success of genre-based formats is most clearly reflected in the transformation of visual records, whose duration is adjusted to the logic of social networks; thus, wartime footage is shortened to approximately thirty seconds, accompanied by occasional insertions into live broadcasts.

Reporting from the front lines has become subordinated to the logic of clicks, speed, and the uninterrupted supply of new content, within which artificial intelligence assumes a new and decisive role, representing an absolute transformation in comparison with all previous propagandistic wars. The use of media remains subject to inertia, which, in the event of the continued growth in the popularity of social networks and the expanding use of artificial intelligence in crisis communication, implies an increasing need for the application of media literacy filters. In other words, it requires a more selective and critical approach to the messages we consume, favoring those that genuinely contribute to the quality of our lives.

REFERENCE LIST

- Bernajs, E. (2014). *Propaganda*. Beograd: Amonnrite.
- Bodrožić, A. (2025). *Političko-bezbednosni aspekti širenja lažnih vesti*. (Doktorska disertacija). Beograd: Fakultet političkih nauka.
- Castells, M., (2000). *Informacijsko doba: Ekonomija, društvo i kultura: Uspon umreženog društva*. Zagreb: Golden Marketing.
- Collins English Dictionary. (n.d.). Fake news. In *Collins English Dictionary*. Retrieved February 28, 2026, from <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/fake-news>
- Ejdus, F. (2017). *Međunarodna bezbednost: teorije, sektori i nivoi*. Beograd: Fakultet političkih nauka.
- Gelfert, A. (2018). Fake news: A definition. *Informal Logic*, 38(1), 84–117. <https://doi.org/10.22329/il.v38i1.5068>
- Goldin, M. (2026, March 2). FACT FOCUS: Misrepresented images as Iran war progresses. AP News. <https://apnews.com/article/787b6a21a4fef4cc32ccca9bc59980f0>
- Jelev, N. (2018). *Lažne vijesti – “Fake News”*. Istraživački sektor, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.
- Jevtović, A., & Marić, K. (2022). The Characteristics of Title Blocks on News Portals: the Case of the Crime Column. *Teme*, Vol. XLVI, No. 3.
- Jevtović, A., Marić, K. i Milašinović, M. (2025). Propaganda i cenzura na društvenim mrežama u doba političke komunikacije i digitalne diplomatije. *Diplomatija i bezbednost*, Godina 8, Broj 1.
- Jevtović, Z. (2003). *Javno mnjenje i politika*, Akademija lepih umetnosti. Beograd: Centar za savremenu žurnalistiku.
- Knežević Aleksić, M. (2023). *Lažne vesti u savremenoj geopolitici* (Master rad). Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu, Niš.

Knighthley, P.G. (1977). *Prva žrtva – ratni dopisnik kao heroj, propagandist i stvaralac motiva od krimskog do vijetnamskog rata*. Rijeka: Otokar Keršovani.

Marda V., Milan, S. (2018). *Wisdom of the Crowd: Multistakeholder Perspective on the Fake News Debate*. Princeton University. Pennsylvania.

Meyrowitz, J. (1993). Images of media: Hidden ferment – and harmony – in the field. *Journal of Communicatuion*, 43(3), 55-56.

Milašinović, S., Kešetović, Ž. (2009). *Krizni menadžment*. Beograd: Kriminalističko-policijska akademija.

Mišev, G. i Bošković, M. (2022). Savremeni oružani sukobi i redefinisane koncepta bezbednosti utemeljenog na Povelji UN. *Diplomatija i bezbednost*, Godina 5, Broj 2.

Palmer, E. (2026, March 2). *MAGA Gov. Embarrasses Himself While Desperately Praising Trump's War*. The Daily Beast. <https://www.thedailybeast.com/maga-gov-greg-abbott-embarrasses-himself-while-desperately-praising-donald-trumps-iran-war/>

Santelli, S. M. (2026, March 3). De la imagen del cadáver de Jamenei al portaaviones americano bombardeado: estos son los bulos más virales sobre Irán. Cadenaser. <https://cadenaser.com/nacional/2026/03/03/de-la-imagen-del-cadaver-de-jamenei-al-portaaviones-americano-bombardeado-estos-son-los-bulos-mas-virales-sobre-iran-cadena-ser/>

Šmakić, Suknović i Gnjatović (2024). Logomahijska upotreba anglicizama u političkom diskursu Srbije. *Diplomatija i bezbednost*, Godina 7, Broj 2.

Summers, W. (2026, March 3). *Fake footage of US-Iran war floods media*. AAP FactCheck. <https://www.aap.com.au/factcheck/fake-footage-of-us-iran-war-floods-media>

Szebeni, Z., & Salojärvi, V. (2022). "Authentically" Maintaining Populism in Hungary –Visual Analysis of Prime Minister Viktor Orbán's Instagram. *Mass Communication and Society*, 25(6).

Termiz, DŽ. (2013). *Kritika teorije*. Sarajevo: Amos graf.

Wardle, C., & Derakhshan, H. (2017). *Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policymaking*. Council of Europe. <https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research/168076277c>

White, A. (n.d.). *Fake news. Facebook and Matters of Fact in the Post-Truth Era*. Ethical Journalism Network. <https://ethicaljournalismnetwork.org/fake-news>

Živković, M. (2026, March 10). *Mašina za novac i dezinformacije: Kako AI lažira rat na Bliskom istoku*. PC Press. <https://pcpress.rs/masina-za-novac-i-dezinformacije-kako-ai-lazira-rat-na-bliskom-istoku/>